

IZLOŽBENA DJELATNOST HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2007. GODINI

Nova 2007. godina u Hrvatskom školskom muzeju započela je izložbom *ŠKOLSKI DOKUMENTI Arhivske zbirke Hrvatskog školskog muzeja*, koja je trajala od 23. siječnja do 31. ožujka. Autorica izložbe Sonja Gaćina Škalamera, ujedno i arhivistica u muzeju, na 40 zidnih panoa i u 8 vitrina izložila je 242 školska dokumenta. Na izložbi su se mogli vidjeti različiti školski dokumenti, od najstarije svjedodžbe iz 1807. godine: *Testimonium scholasticum* do obrazaca odgojno-obrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj s početka 21. stoljeća. Uz izložbu tiskan je i katalog koji nadopunjavajući izložbu "(...) kroz sačuvano arhivsko gradivo, daje osnovni prikaz dokumenta nastalih tijekom školovanja učenika i učitelja te školske dokumentacije nastale djelovanjem škole kao odgojno-obrazovne ustanove tijekom 19. i 20. stoljeća."¹ Uz izložbu održane su muzejske radionice *Dnevnik*, u kojima su djeca sama kreirala rubrike ocjenjivanja, a u dogovoru s profesorima Katedre za povijest pedagogije Filozofskog fakulteta u Zagrebu autorica izložbe je studentima prve godine održala predavanje: *Školski dokumenti u Hrvatskom školskom muzeju*.

U akciji *Noć muzeja* održanoj 26. siječnja, posjetitelji su u Školskom muzeju mogli uživati u glazbenom programu *Glazba u mojim rukama* koji su priredili učenici OŠ Lovre pl. Matačića.

Izložba *Školski dokumenti Arhivske zbirke Hrvatskog školskog muzeja*

Noć muzeja 2007.

¹ Gaćina Škalamera, Sonja. *Školski dokumenti Arhivske zbirke hrvatskog školskog muzeja*. Hrvatski školski muzej, Zagreb, 2006., str. 9.

Muzejska radionica *A što mogu maskare*

Lidrano 2007.

Cijeli glazbeni program bio je u slavljeničkom duhu obilježavanja 250. godišnjice Mozartova rođenja.

Bogata pedagoška aktivnost muzeja nastavljena je nizom radionica *A što mogu maskare?*, u kojoj je sudjelovalo preko stotinu djece predškolske i osnovnoškolske dobi u izradi maski, koje su imali priliku pokazati na završnom *Balu pod maskama* održanom 20. veljače u prostorijama muzeja.

Događanja u muzeju nastavljena su *Izložbom školskih listova osnovnih i srednjih škola grada Zagreba – LIDRANO 2007.*, koju Muzej u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport već tradicionalno ugošćuje u svom prostoru. Izložba je bila priređena od 27. veljače do 1. ožujka, u sklopu susreta literarnog, dramskog i novinskog stvaralaštva. Završetkom izložbe izloženi listovi ostaju u fondusu muzeja te

obogaćuju Zbirku učeničkih školskih listova.

Početkom ožujka Muzej je ugostio još jednu zanimljivu izložbu *Zagrebačke škole: škole i fakulteti međuratnog razdoblja*, održanu od 8. do 18. ožujka, na kojoj je promoviran istoimenim katalog. Autorice izložbe i kataloga Silvija Limani i Vanja Žanko na 20 panoa predstavile su 20 školskih zgrada izgrađenih u Zagrebu između dva svjetska rata. Istoimeni katalog na 50 stranica prikazuje opise, tehničke nacрте izvorne fotografije i druge manje poznate podatke, te današnje stanje izloženih školskih zgrada.

Izložba učenika učeničkih domova grada Zagreba *Multimedijalno stvaralaštvo učenika đakačkih domova – DOMIJADA 2007.* gostovala je u prostoru muzeja od 20. do 25. ožujka. Na više od stotinjak radova izrađenih raznim tehnikama učenici su predstavili svoje radove nastale u radionicama zagrebačkih učeničkih domova. Povodom otvorenja izložbe održana je modna revija na kojoj su prikazane modne kreacije, a najbolji radovi bili su nagrađivani.

Početak travnja u muzeju je započeo s edukativnom izložbom *SVJETLUCANJE – Mala kuća*, koja je trajala od 3. do 20. travnja. *Mala kuća* je ustanova koja djeluje kao dnevni centar unutar kojeg se provode programi i aktivnosti s djecom oštećenog vida i drugim višestrukim oštećenjima. Kroz stotinjak radova izrađenih raznim tehnikama

kojima se koriste slijepe i slabovidne osobe (vidne stimulacije, specifični defektološki tretmani, fizikalna terapija, radna terapija, senzorna integracija, verbalni i alternativni načini komunikacije, likovni radovi, tamne komore, videoreprodukcija), predstavljen je program rada te pokazan uspjeh u nastojanju da se što bolje i kvalitetnije svladaju svakodnevnne potrebne vještine. Uz izložbu održane su zajedničke radionice djece SOS-Dječjeg vrtića Lekenik i *Male kuće* pod nazivom *Igra s povezima*.

Dvanaesta muzejsko-edukativna igra, u kojoj Školski muzej sudjeluje od njenog početka, održana je sa zajedničkom temom *Iznenadenje*. Voditeljica muzejsko-pedagoških aktivnosti Ivana Dumbović u suradnji sa stručnim suradnicama, profesorima i učenicima *Tehničke škole Ruđera Boškovića i V. Gimnazije iz Zagreba* priredila je izložbu *Hokus-pokus u školi 19. stoljeća*. Za posjetitelje je priređen

zanimljiv edukativni program radionica u kojem su izvođeni fizikalni pokusi iz nastavnog programa škole 19. stoljeća. Za sudionike radionica i ostale posjetitelje priređen je deplijan s radnim listićima u kojima su opisani postupci izvođenja pokusa. Izložba i muzejsko-edukativni program trajali su od 18. travnja od 18. svibnja.

Povodom Međunarodnog dana muzeja s temom *Muzeji i univerzalna baština* 17. svibnja učenici osnovnih i srednjih škola u suradnji s Hrvatskim debatnim društvom u prostorijama Muzeja održali su debatu na temu: *Poznavanje baštine hrvatskog školstva odgovornost je pojedinca ili škole?*

Svibanj u Školskom muzeju bio je izrazito bogat promocijama muzejske izdavačke djelatnosti. Desetog svibnja ravnateljica muzeja Elizabeta Serdar, dr. sc. Tomislav Šola i autorica Vesna Rapo predstavili su knjigu *Hrvatski školski muzej – Pariška soba*. Knjiga je pisana na hrvatskom i engleskom jeziku, a na više od 700 stranica "...rasvjetljava cjelokupnu povijest Svjetske izložbe u Parizu 1900., napose njezina dijela koji se odnosi na školstvo i nastavu, a koji je svojim povratkom u Zagreb dobila naziv *Pariška soba* i postala temeljem za osnivanje Hrvatskog školskog muzeja."²

Domijada 2007.

Hokus – pokus u školi 19. st. – 11. muzejsko – edukativna igra Iznenadenje

² Zarez, br. 27 (31. 05. 2007.)

Promocija monografije *Hrvatski školski muzej - Pariška soba*

Analiza povijest odgoja Vol. 5, godišnjak HŠM-a, predstavljen je 14. svibnja. Anale su predstavili mr. sc. Koraljka Posavec, Elizabeta Serdar i Sonja Gaćina Škalamera, koje su istakle vrijednost i potrebu izlaženja ovakve stručne publikacije. U *Analima* je ukupno objavljeno 14 članaka, od kojih su dva izvorna znanstvena, jedanaest preglednih i jedan stručni članak, no ne treba izostaviti ni stalne rubrike vijesti i prikaza koje donose uvijek korisne i zanimljive stručne informacije.

Posljednjega dana mjeseca svibnja održana je promocija publikacije *Zbirka školskih izvješća Hrvatskoga školskog muzeja* autorice Štefke Batinić, koju su uz autoricu predstavili dr. sc. Vladimir Strugar i dr. sc. Nataša Bašić. Vrijednost i potrebu za ovakvom vrstom publikacije najbolje je opisala autorica u uvodnom tekstu: “(...) brojčano relevantan fond, sadržajne i formalne specifičnosti školskih izvješća, upit korisnika i ne manje važna briga oko sustavnog prikupljanja, obrade i čuvanje takve vrste građe kao važnog segmenta povijesti hrvatskog školstva, a time i važnog dijela misije Hrvatskog školskog muzeja”³. U katalogu je na 283 stranice punim bibliografskim opisom obrađeno 2935 jedinica za izvješća iz 73 grada današnje RH, ali su dani i pregledi ostalih Školskih izvješća koja se čuvaju u fundusu muzeja, a nisu s prostora današnje RH.

Prije nekoliko godina u Muzeju je pokrenut projekt *Neka škola započne/završi u Hrvatskom školskom muzeju* koji se realizira kroz predstavljanja škola, razrednih odjeljenja ili učenika koji svoju kreativnost žele predstaviti javnosti. Tako su završetak školske 2006./07. godine u Muzeju obilježila *Osnovna Montessori škola Barunice Dédée Vranyczany i OŠ Pantovčak*. Prva škola predstavila se izložbom *ŽIVOTINJE SVIJETA*, koja je u stotinjak radova izrađivanih raznovrsnim tehnikama te 20 plakata predstavila rad i trud učenika od I. do IV. razreda. Izložba je bila otvorena od 22. svibnja do 5. lipnja. Uz izložbu održane su pedagoške radionice *Životinje svijeta te promocija slikovnice Fran Saurus i prijatelji Montessori škole Barunice Dédée Vranyczany*.

Osnovna škola Pantovčak predstavila se izložbom *OSNOVNA ŠKOLA PANTOVČAK – NAŠI PROJEKTI DANI 2002. – 2007.* u kojoj su učenici škole predstavili 35 plakata na temu *Ekologija: jučer – danas – sutra; Zagreb tak` imam te rad`;* *Knjiga o nama; Škola kakvu želimo i Lijepa naša Hrvatska*. Izložba je bila otvorena od 11. do 16. lipnja.

Krajem lipnja u prostorijama muzeja svečano je otvorena međunarodna znanstvena konferencija *Collecting Folk Medicine Objects* u organizaciji Hrvatske

³ Batinić, Štefka. *Zbirka školskih izvješća Hrvatskog školskog muzeja*. Hrvatski školski muzej, Zagreb, 2007., str. 7.

akademije znanosti i umjetnosti, Odsjeka za povijest medicinskih znanosti, Zavoda za povijest i filozofiju znanost te Hrvatskoga školskog muzeja. Povodom otvorenja konferencije u Muzeju je otvorena izložba uvijek aktualne teme *ZDRAVLJE I ŠKOLA*. Autorica izložbe i likovnog postava Vesna Rapo posjetiteljima je predstavila muzejske i školske zbirke te nastavna pomagala i učila poput anatomskih modela i medicinskih preparata, kolorirane litografije, plakate, udžbenike, nastavne planove i programe rabljene u nastavi prirodopisa, zemljopisa, tjelovježbe i higijene u školama kontinentalne Hrvatske u 19. stoljeću. Izložba je bila popraćena istoimenim katalogom, a posjetitelji su je mogli razgledati od 20. lipnja do 31. kolovoza.

Izložba *Zdravlje i škola*

Nova školska godina u Muzeju započela je izložbom *GLAZBA U MOJIM RUKAMA – OŠ Lovre pl. Matačića*. Učenici škole predstavili su svoj rad kojim su nastojali pridonijeti velikoj obljetnici 250 godina Mozartova rođenja. Izložbom je dominirao Mozart koji se mogao pronaći u svim izlošcima od likovnih radova, maketa, instalacija, keramike do muzičkih instrumenata. Izložba je trajala od 6. do 16. rujna, a tijekom izložbe održavale su se različite radionice inspirirane glazbom i vremenom velikog Amadeusa Mozarta.

Izložba *Etnologija u nastavi...*

Izložbom *BAŠTINARNICA – kulturna baština zagrebačke*

Dubrave u likovnim radovima predstavljen je rad kulturno-kreativne radionice Narodnog sveučilišta u Dubravi. Prezentirano je 20 drvoreza i 22 triptiha djece i mladih inspiriranih narodnom baštinom u fragmentima drvenih građevina u crkvama zagrebačke gornje Dubrave. Posjetitelji su mogli vidjeti izložbu od 25. rujna do 7. listopada. Uz izložbu organizirane su likovne radionice.

HALLO KITTY!!! bio je naslov izložbe akvarela i ilustracija inspiriranih uz književno djelo Anne Frank, otvorene od 11. do 25. listopada. Autorica Dubravka Zaić na tridesetak akvarela i crteža prezentirala je svoj rad nastao od 2005. do 2007. godine na zadanu temu.

Hrvatski školski muzej uključio se u rođendansku proslavu Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu te u suorganizaciji s

odsjekom priredio izložbu *ETNOLOGIJA U NASTAVI* u povodu 80 godina etnologije i kulturne antropologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu, otvorene od 15. studenoga do 3. prosinca. Uz izložbu je tiskan i istoimeni katalog, a autorica izložbe, kataloga i likovnog postava Vesna Rapo prikazala je nastanak i afirmaciju odsjeka. Kroz razne sačuvane dokumente upoznala je javnost s manje poznatim projektima na kojima je odsjek radio te predstavila osobe odnosno profesore i stručne suradnike zaslužne za 80 godina postojanja spomenutog odsjeka.

U cilju približavanja najmlađoj i uvijek aktualnoj publici – djeci, Hrvatski školski muzej izdao je Vodič za djecu: *U posjetu Hrvatskom školskom muzeju*, autorice Elizabete Serdar, te *Pitalice iz Hrvatskoga školskog muzeja* autorice Branke Ujaković. Promocija Vodiča održana je 22. studenoga, a uz autorice predstavili su ga i dr. sc. Vladimir Jurić, te Danilo Dučak, ilustrator vodiča. Obje publikacije na izuzetno zanimljiv i jednostavan način najmlađoj publici približavaju stalni postav te vrlo interesantnim osmišljenim grafičkim rješenjima potiču djecu na interaktivan pristup pri upoznavanju Hrvatskoga školskog muzeja.

Suradnja Muzeja i Austrijskog kulturnog foruma već dugi niz godina organizira izložbu *DOBROJUTRO MORE! Ove godine učenici su crtali na temu JA SAM MORU ROĐENDAN!* prema stihovima književnika Anđelka Novakovića. Dobro nam poznata kulturna manifestacija održava se od 1997. godine pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture RH, a u organizaciji Društva hrvatskih književnika, Matice Hrvatske i općine Podstrana. Ove godine ukupno je pristiglo 756 radova iz 73 škole. Na izložbi otvorenoj od 3. do 12. prosinca izloženo je 200 likovnih radova djece iz Italije, Izraela, Mađarske, Slovenije i Hrvatske.

Kraj godine Muzej je obilježio projektom *Što sam želio biti kad odrastem?*. Ravnateljica Muzeja Elizabeta Serdar prošle je godine osmislila i pokrenula gostovanja i druženje poznatih i slavnih osoba s učenicima. Nakon prošlogodišnjeg gostovanja našeg poznatog nogometaša Zvonimira Bobana i njegove supruge Leonarde, ove godine djeca iz OŠ J. J. Strossmayera i OŠ I. Kršnjavog upoznala su gradonačelnika grada Zagreba gospodina Milana Bandića. Susret je održan 19. prosinca u prostorijama

Što sam želio biti kad odrastem? – gostovanje gradonačelnika Zagreba g. Milana Bandića

Muzeja, a djeca su imala priliku čuti kakvo je dijete bio gradonačelnik, je li volio ići u školu te kakav je bio učenik. Dječja radoznalost iznenadila je gradonačelnika, koji je morao odgovoriti i na neka ozbiljnija aktualnija pitanja.

Uz navedene tematske izložbe koje se svojom tematikom gotovo uvijek nadopunjuju sa stalnim postavom muzeja, osim navedenih radionica, Muzej u svojoj pedagoškoj djelatnosti održava radionice vezane uz stalni

postav: *Pišemo krasopisom, Škola iz mašte, Prirodoslovlje, Mato Lovrak*, ali i prigodne radionice vezane uz blagdane poput *Uskršnja radionica – izrada pisanica i Božićne igračke*.

Hrvatski školski muzej uključen je i u manifestacije u kojima priprema, prikuplja i odabire dječje likovne radove za sudjelovanje u međunarodnim izložbama dječjeg stvaralaštva Lidice i Narita. Ove godine radovi su pristigli iz 51 odgojno-obrazovne institucije, te je za 35. *Međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva Lidice* poslano 47, a za 10. *izložbu u Nariti* 10 likovnih radova.

Muzej također surađuje i s drugim odgojno-obrazovnim i kulturnim institucijama te izravno ili posredno sudjeluje u brojnim drugim događanjima. Tako je u prostoru Muzeja u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim

fakultetom Sveučilišta u Zagrebu za studente druge godine održan ciklus predavanja iz kolegija *Motorički poremećaji, kronične bolesti i sofrologija*. Pročelnik Odsjeka za učiteljske studije Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dr. sc. Milan Matijević u okviru predavanja o odgojno-obrazovnim sustavima drugih zemalja u Muzeju je održao predavanje *Obvezna škola i školski sustav Finske*. U suradnji sa Školskim novinama *Stručni skup učitelja/učiteljica hrvatskoga jezika* održao je u Muzeju radionicu *Igrom do znanja i Memo-tehnike u učenju gramatike*, kojom je predstavljena nova udžbenička serija *Hrvatska jezična škrinjica*. U organizaciji izdavačke kuće "Alinea" iz Zagreba u prostoru Muzeja održana je promocija publikacije autorica Azre Rađenović i Marine Smiljanić, *Priručnik za razrednike*. U suradnji Muzeja i Agencije za odgoj i obrazovanje RH za stručne suradnike, ponajviše pedagoge, učitelje i nastavnike priređen je ciklus predavanja *Hrvatski školski muzej – suradnik u odgoju i obrazovanju*.

Kao i dosadašnjih godina, Hrvatski školski muzej je svojim pokretnim izložbama gostovao u kulturno-obrazovnim ustanovama u nekoliko gradova u kojima je prezentirao rad i građu muzeja. Izložba *ABC za odrasle – Opismenjavanje odraslih u 20. stoljeću* gostovala od 13. rujna do 31. prosinca u Pučkom otvorenom učilištu u Zagrebu. *ŠKOLSKI DOKUMENTI Arhivske zbirke Hrvatskoga školskog muzeja* od

Muzejska radionica Uskrs – izrada pisanica

Muzejska radionica Pišemo krasopisom

25. rujna do 13. listopada predstavljani su kninskoj publici u Kninskom muzeju, od 15. do 21. listopada mogli su je vidjeti posjetitelji Gradske knjižnice u Zadru, a od 28. studenoga 2007. izložba je gostovala u Križevcima.

Sanja Mikac